

ՀՏԴ 821.19-1Թումանյան
ԳԱԴ 84(5Հ)-5
Թ950

**Թարգմանիչ՝ Նազելի Կարապետյան
Նկարիչ՝ Լիլիթ Մնացականյան**

Թումանյան Հովհաննես

Թ 950 Թումանյանը՝ աշխարհի երեխաներին: Բանաստեղծություններ, բալլադներ:
Հայերեն/անգլերեն/ Հովհ. Թումանյան.- Եր.: Էդիթ Պրինտ, 2018.- 60 էջ:

Սույն ընտրանին ընդգրկում է Ամենայն հայոց բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանի միջև արդիական մանկական բանաստեղծություններն ու բալլադները երկու լեզվով՝ հայերեն և անգլերեն: Թարգմ. գումեղ նկարազարդումներով այս գրքում ներառված ստեղծագործությունները մանուկներին սովորեցնում են սիրել բնությունն ու մարդուն, գնահատել աշխատանքն ու ազնվությունը, նկատել գեղեցիկը, իսկ Թումանյանի աշխույժ, պարզ ու հարուստ լեզուն երեխաների համար իսկական պոեզիայի աշխարհն է բացում, նպաստում նրանց գեղագիտական մաշակի ձևավորմանը:

Ջվարձալի և իմաստային բանաստեղծությունների ու բալլադների անգլերեն թարգմանությունները, հարազատ մնալով բուհականական ոգուն, պոեզիայի յուրօրինակ, գոլորիկ նմուշներ են ներկայացնում:

Գրքում ընդգրկված գործերը, մատչելի լինելով երեխաներին, գրավիչ և հետաքրքիր են նաև մեծահասակ ընթերցողի համար:

The reader is offered a selection of All-Armenian poet Hovhannes Tumanyan's timeless poems and ballads in two languages, Armenian and English, for children. This book, with fresh and colorful illustrations, contains works that teach children to love nature and people, to appreciate work and honesty, and to notice beauty, and Tumanyan's lively, simple, and rich language opens up the world of true poetry for children, contributing to the formation of their aesthetic taste.

The English translations of these funny and meaningful poems and ballads, staying true to the spirit of Tumanyan, represent unique, beautiful samples of poetry.

Engaging to children, the works included in the book are also appealing and interesting to adult readers.

Տվյալ թարգմանության և նկարազարդումների հեղինակին բացառիկ իրավունք պատկանում է «Էդիթ Պրինտ» հրատարակչությանը: Գրքի պատճենահանումը, համաչափելով տարածումը, սուղիտ տարերևակի անոշումը խստիվ արգելվում են:

ՀՏԴ 821.19-1Թումանյան
ԳԱԴ 84(5Հ)-5

ISBN 978-9939-75-228-0

© Edit Print

Թումանյանը՝
աշխարհի երեխաներին

**TUMANYAN
TO THE CHILDREN
OF THE WORLD**

բանաստեղծություններ, բալլադներ
poems, ballads

Թարգմանիչ՝ Նազելի Կարապետյան
Translated by Nazeli Karapetyan

Նկարիչ և դիզայներ՝ Լիլիթ Մնացականյան
Illustrated and designed by Lilit Mnatsakanyan

Արևի ևնսն ևայտչեթ աշխարհիքին:
Look at the world the way the sun does.

J. Paulding

Մի քանի խոսք

Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործության մեջ առանձնահատուկ տեղ են զբաղեցնում երեխաների համար գրված գործերը: Երեխաների աշխարհը նաև իր աշխարհն էր. «Կյանքիս ամենապայծառ ու ամենալավ օրերն ու վայրկյանները դուք եք ինձ տվել, սիրելի՛ մանուկներ, ձեզ հետ եմ եղել, ձեզնով եմ ապրել»:

Թումանյանի պատմվածքները, բանաստեղծությունները, հեքիաթներն ու լեգենդները երեխայի համար բացահայտում են իրեն շրջապատող աշխարհը, սերմանում նրա մեջ գեղեցիկի զգացումը և մատչելի ձևով բացատրում բնության օրենքներն ու տիեզերքի գաղտնիքները:

Նրա ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի բազմաթիվ լեզուներով (ռուսերեն, ճապոներեն, պարսկերեն, հնդկերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, չինարեն, արաբերեն և այլն): Թումանյանն ինքը հայերեն էր թարգմանում օտարազգի հանրահայտ գրողների ստեղծագործություններ՝ այդպիսով ծանոթացնելով հայ ընթերցողին համաշխարհային դասական գրականության հետ: Այս կերպ Թումանյանը կապում էր ազգայինը համամարդկայինի հետ, ինչպես նաև տեսնում էր հայ գրականությունը համաշխարհայինի համատեքստում:

Այս գիրքը երիտասարդ թարգմանչուհի Նազելի Կարապետյանի նոր նախաձեռնությունն է, որով ջանկանում է Թումանյանի մանկական ստեղծագործությունները ներկայացնել նաև անգլիախոս ընթերցողին: Ողջունում եմ այս նախաձեռնությունը և թարգմանության համար առանձնազված գործերի ընտրությունը:

Իրմա Սաֆրազբեկյան
Բանասիրական գիտությունների դոկտոր
Հովհաննես Թումանյանի թոռնուհի

A Few Words

Writings for children have a special place in Hovhannes Tumanyan's literary art. The children's world was also his world: "Dear children, you have given me the best and brightest days and seconds of my life."

Tumanyan's stories, poems, fairy tales, and legends reveal the surrounding world, sow a sense of beauty, and explain the laws of nature and secrets of the universe to children in an accessible way.

His works have been translated into multiple languages (Russian, Japanese, Persian, Hindi, German, French, Chinese, Arabic, etc.). Tumanyan himself translated the works of famous foreign writers into Armenian, thus introducing the world's classical literature to the Armenian reader. In this way, Tumanyan linked the national with the international and saw Armenian literature in the context of world literature.

This book is the undertaking of young translator Nazeli Karapetyan, who wants to introduce Tumanyan's works for children to the English-speaking reader. I welcome this initiative and the choice of the selected works for translation.

Irma Safrazbekyan, PhD
Hovhannes Tumanyan's granddaughter

Բովանդակություն Contents

Բանաստեղծություններ Poems

	9
Մարտ [mɑrt] March	10
Կանանչ ախպեր [kɑ'nanʦ'ɑx'pɛr] Green Brother	11
Առավոտ [erɑ'vot] Morning	12
Ամառվա գիշերը գյուղում [ɑmɑr'vɑ gɪ'jɛrɑ gju'kum] A Summer Night in the Village	13
Աղբյուր [ɑɑb'juɾ] The Water Spring	14
Գետակը [gɛ'tɑkɑ] The Rivulet	15
Իրիկուն [ir'i'kun] Evening	16-17
Այս, ի՜նչ լավ են սարի վրա... [ɑx'inʦ'lev en sɑ'ri vrɑ] Oh, How Nicely the Days Pass by...	18
Ծիտիկի օրորոցը [ʦit'i'ki ɔ'vɑk'ɑ] The Bird's Lullaby	19
Փիսիկի զանգատը [p'i'si'ki gɑn'gɑtɑ] The Kitten's Complaint	20
Շունը [ʃunɑ] The Dog	21
Գրիչ [griʦ' The Pen	22
Քամին [kɑ'min] The Wind	23
Տերևաթափ [terevɑ'tɑp' Leaf-fall	24
Աշուն [ɑ'sun] Fall	25

Անպն ու սարը [ɑnpn u 'sɑrɛ] 26
The Cloud and the Mount

Առաջին ծյուները [ɑrɑ ʒin · ɔzjuna] 27
The First Snow

Մի բաց նամակ ամենքին [mi bɑtsʰ nɑ mək ɑmɛn kʰin] 28
An Open Letter to All

Ծաղիկները [t͡sɑkʰ nɛrɛ] 29
The Flowers

Կույրերի կարծիքը [kujɛri kɑr ʔiskʰɔ] 30
The Blind Men's Opinion

Երեք խելոք [jɛrɛk ʁɛ' bɛkʰ] 31
Three Clever Men

Հայ քաղաքացուական Գրականության Պատմության
Armenian Folklore Renditions by Tamaryan 33

Գոլթան [gɑtʰɑn] 34
Plough

Ծիւղը [t͡ʃit͡ʃɛ] 35
The Bird

Լուսարացիները [lusɑrɑ ʔɛʃin] 36
At Dawn

Աղվեսը [ɑv'vɛsɛ] 37
The Fox

Կարավի գոլթը [kɑkʰɑ'vi 'gɑvʰɔ] 38
Ode to the Partridge

Արագիլ [ɑrɑ'gʷil] 39
Stork

Գրականություն
Literature 41

Շունն ու կատունը [ʃun u kɑ'tun] 42
The Dog and the Cat

Մի կաթիլ մեղրը [mi kɑ'tʰil 'mɛwɛrɛ] 45
A Drop of Honey

Չարի վերջը [t͡ʃɑri 'vɛrʃɛ] 49
The End of Evil

Գրականություն
Literature 51

Տերևաթափ

Այ փոքրիկներ, ա՛յ սիրուններ, -
Ասավ ջամին տերևներին, -
Աշուն եկավ մոտ է ձմեռ,
Ի՞նչ եք դողում ծափ ծերին:
Ոսկի, դեղին, վառ ծիրանի
Գույներ հագեք խայտաբղետ
Ու ճյուղերից ձեր մայրենի
Եկե՛ք ինձ հետ, փախե՛ք ինձ հետ...
Եկե՛ք տանեմ հեշտ ու անթև,
Անհետ ճամփով, անհայտ տեղեր,
Չեք իմանա այնտեղես
Էլ ինչ է դող, ինչ է ձմեռ...

Տերևները հենց լսեցին,
Լախշուն, նախշուն գույներ հագան,
Սվավալով տխուր երգեր՝
Քանու թևին թռան, փախան:

Leaf-fall

"Hey little babies, hey dears,"
The wind said to the leaves,
"Autumn is here, winter is near,
Why shake atop the trees?
Put on colors manifold,
Bright apricot, yellow and gold,
And from branches your motherly
Come with me, escape with me...
Let me take you smoothly, with ease
To far and unknown places.
You will know not thereafter
What shiver is, what winter is..."

On hearing this, the baby leaves
Got dressed in colorful array;
Whistling sad songs, on the wind's wings
They flew away, they fled away.

